

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Jan Stanisław
Nazwisko: Białas
Miejsce urodzenia: Radom
Data urodzenia: 03-06-1933
Kraj urodzenia: Polska
Imię ojca: Wojciech
Imię matki: Franciszka
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
Akta Sprawy Operacyjnego Rozpracowania (SOR) krypt. "Socha" (nr rej. 6941), prowadzonej przez Wydział IV KW MO Radom w okresie od 18.11.1980 do 15.03.1982 w związku z tworzeniem się struktur NSZZ "Solidarność" Rolników Indywidualnych w woj. radomskim. Jan Białas występuje w aktach jako aktywny działacz NSZZ RI "Solidarność" w Radomiu, członek Wojewódzkiego Komitetu Założycielskiego NSZZ RI "Solidarność" w Radomiu. Po wprowadzeniu stanu wojennego i zawieszeniu działalności związków zawodowych sprawę zakończono, a materiały SOR "Socha" złożono w archiwum Wydziału "C" KW MO Radom pod sygn. 398/II.	IPN Ra 05/341 t. 1 (398/II).	
Materiały administracyjne KW MO Radom z lat 1980-1981, dotyczące akcji o kryptonimach: "Lato-80", "Gotowość", "Wrzos", "Exodus". W dokumentach znajduje się, sporządzony 12.08.1981 i podpisany przez Kierownika Sztabu oraz Naczelnika Wydziału III "A" KW MO Radom, "Plan działań operacyjno-politycznych i administracyjnych, zmierzających do niedopuszczenia lub ograniczenia planowego marszu gwiazdzystego w dniach 17-22 sierpnia 1981 r." Stwierdzono w nim m.in.: "w dniu 10.08.b.r. uzyskano informację, że Ob. Białas - reprezentant NSZZ RI w porozumieniu z radomskim KOWzP [Komitet Obrony Więzionych za Przekonania] zajmować się będzie organizowaniem żywności dla grup przechodzących przez teren woj. radomskiego". Wobec powyższego osoby zaangażowane w organizację marszu, w tym Jan Białas, miały zostać objęte kontrolą operacyjną z wykorzystaniem osobowych źródeł informacji oraz podsłuchu telefonicznego (PT), kontroli korespondencji ("W") i obserwacji ("B").	Akta o sygn. IPN Ra 02/13 (54/Ad).	

Meldunki do Gabinetu Ministra Spraw Wewnętrznych za 1983 rok. W Meldunku z dnia 25.03.1983 zawarto informację o przeprowadzeniu przeszukania w zabudowaniach Jana Białasa - "byłego wiceprzewodniczącego WKZ >Solidarność Wiejska< w Radomiu oraz aktywnego członka KPN", w wyniku którego znaleziono i "zakwestionowano" m.in. transparent z napisem "NSZZ >Solidarność< Ziemia Radomska, Wrona orła nie pokona", wydawnictwa "Solidarność" i KPN oraz mapy sztabowe. Materiały te przekazano do oceny Wydziału Śledczego pod kątem "dalszych czynności w stosunku do Jana Białasa".

Akta o sygn. IPN Ra 02/47 t. 5 (100/Ad).

Akta postępowania przygotowawczego (dochodzenia) oraz akta kontrolne dochodzenia nr RSD 5/83, prowadzonego w 1983 roku przez Wydział Śledczy KW MO Radom w sprawie "udostępnienia dokumentów w postaci map sztabowych stanowiących tajemnicę państwową". Mapy te zostały odnalezione w zabudowaniach Jana Białasa w toku przeszukania przeprowadzonego w dniu 25.03.1983. Znaleziono wtedy u niego także inne materiały, które "zakwestionowano", m.in. transparent z napisem ">NSZZ Solidarność Ziemia Radomska< Wrona orła nie pokona", wydawnictwa NSZZ "Solidarność" i KPN, serwisy gotowości strajkowej. Część dokumentów oceniono jako pochodzące sprzed stanu wojennego, a docelowo żadne z nich nie zostały objęte dochodzeniem nr RSD 5/83. Dnia 29.04.1983 ponownie przeszukano pomieszczenia gospodarcze i mieszkalne Jana Białasa, poszukując "nielegalnych wydawnictw" - z wynikiem negatywnym. Jana Białasa przesłuchiowano jako świadka w związku z odnalezionymi u niego mapami. Postanowieniem z dnia 30.07.1983 Prokuratura Rejonowa w Radomiu (nr Ds. 1667/83) umorzyła postępowanie w tej sprawie "wobec nie wykrycia sprawców" (nie ustalono, kto i w jakich okolicznościach wyniósł mapy z urzędu, którego oznaczenia nosiły; u J. Białasa mogły znaleźć się przypadkowo). Materiały dochodzenia wraz aktami kontrolnymi złożono w archiwum pod sygn. 313/III.

Akta o sygn. IPN Ra 04/311 t. 1-2 (313/III).

Akta kontrolne "w sprawie działań prewencyjnych przed 1 maja 1983 r.", planowanych i podjętych przez KW MO Radom. Jan Białas był jedną osobą objętą tymi działaniami. Został wymieniony m.in. w "Planie przeszukań (...)" przewidzianych na dzień 30.04.1983 oraz w "Wykazie osób przewidzianych do zatrzymania (...)" w dniach 1-3.05.1983 (dokument z 26.04.1983) - jako "były aktywny działacz >Solidarność< RI oraz KPN", jak też z uwagi na utrzymywanie "ściślejszych kontaktów" z "ekstremalnymi działaczami" KPN, MKW w Radomiu i "Solidarności" RI.

Akta o sygn. IPN Ra 04/108 (109/III).

Akta kontrolne postępowania przygotowawczego (śledztwa) nr RSD 6/83, prowadzonego w 1983 roku przez Wydział Śledczy KW MO Radom przeciwko grupie osób podejrzanych o udział w "zbiegowisku publicznym w Radomiu w dniu 3 maja 1983 r., którego celem było dokonanie gwałtownego zamachu na siły porządkowe i wywołanie rozruchów". Jan Białas występuje w materiałach jako świadek, jeden z byłych działaczy NSZZ "Solidarność".

Akta o sygn. IPN Ra 04/358 (360/III).

Akta kontrolne postępowania przygotowawczego (śledztwa) nr RSD 5/84, prowadzonego przez Wydział Śledczy WUSW Radom w okresie od 06.03.1984 do 30.07.1984 w sprawie "przechowywania w celu rozpowszechnienia wydawnictw o treści antypaństwowej na terenie województwa radomskiego od bliżej nieustalonego czasu do dnia 05.03.1984". W ramach powyższego postępowania przeprowadzono wiele rewizji w całym województwie, m.in. w dniu 05.03.1984 dokonano przeszukania pomieszczeń mieszkalnych Jana Białasa. Przeszukanie to dało wynik negatywny.

Akta o sygn. IPN Ra 04/239 t. 1-2 (240/III).

Akta Kwestionariusza Ewidencyjnego (KE) krypt. "Strażnik" nr rej. 9197, prowadzonego przez Wydział IV/ Wydział VI WUSW Radom w okresie od 01.09.1983 do 11.02.1989, w ramach którego objęto kontrolą operacyjną Jana Białasa, „byłego aktywnego działacza” NSZZ "Solidarność" Rolników Indywidualnych oraz członka KPN. Wielokrotnie przeprowadzono z nim rozmowy profilaktyczno-ostrzegawcze oraz dokonywano przeszukań w miejscu jego zamieszkania. Podejrzewano, że "może podjąć próby tworzenia konspiracyjnych struktur godzących w ustrój socjalistyczny PRL". Inwigilacji poddana była również rodzina Jana Białasa. W materiałach znajduje się ponadto Postanowienie Zastępcy Szefa WUSW ds. SB w Radomiu z dnia 19.06.1986 o „zastrzeżeniu” J. Białasowi wyjazdów do „krajów kapitalistycznych, Jugosławii i Albanii” na okres dwóch lat, co uzasadniono tym, że Jan Białas „jest działaczem nielegalnych struktur b. >Solidarności< i prezentuje nieprzejednanie wrogą postawę wobec ustroju PRL (...)”. Zakładano też, że przy ponownym wyjeździe za granicę może nawiązać kontakt „z ośrodkami dywersji ideologicznej”; dodatkowym argumentem było przedłużenie przez J. Białasa wcześniejszego pobytu w RFN o „100 dni”. Materiały KE „Strażnik” złożono w archiwum Wydziału „C” WUSW Radom w dniu 09.03.1989, pod sygn. 1057/II.

Akta o sygn. IPN Ra 05/915 (1057/II) oraz zapisy kartoteczno-ewidencyjne.

Materiały administracyjne Wydziału "C" WUSW Radom z 1990 roku, zawierające notatki z przeglądu zarchiwizowanych spraw operacyjnych dotyczących działalności NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska. Znajduje się tu również wzmianka dotycząca Kwestionariusza Ewidencyjnego (KE) krypt. "Strażnik" (sygn. 1057/II), w ramach którego, w okresie od 01.09.1983 do 11.02.1989 Wydział IV, a następnie Wydział VI prowadził kontrolę operacyjną Jana Białasa. O "figurancie" KE "Strażnik" napisano: "aktywny działacz >Solidarności< i KPN, (...) był represjonowany (...)".

Akta o sygn. IPN Ra 017/4 (270/Ad).

Według zapisu kartotecznego Wydział VI WUSW Radom zarejestrował dnia 27.06.1986 pod numerem 43, "zastrzeżenie" wyjazdów Jana Białasa do "krajów kapitalistycznych", Jugosławii i Albanii na okres 2 lat. tj. do dnia 19.06.1988 (taka data w dokumencie). Jako przyczynę zakazu podano, że J. Białas "jest działaczem nielegal[nych] struktur b. >Solidarności<" oraz "(...) przebywał nielegalnie w RFN" tzn. nie powrócił do Polski w terminie zadeklarowanym we wniosku paszportowym.

Karta EO-4A/77 z Kartoteki ogólnoinformacyjnej WUSW Radom.

Informacje dotyczące Jana Białasa umieszczono w komputerowym zbiorze danych SB (ZSKO). Zapis informuje m.in. o objęciu J. Białasa rozpracowaniem przez Wydział VI WUSW Radom w ramach Kwestionariusza Ewidencyjnego nr rej. 9197, ponieważ "utrzymywał kontakty z b. działaczami >Solidarności<"; materiały złożono w archiwum Wydziału "C" WUSW Radom pod sygn. 1057/II. Odnotowano także fakt "zastrzeżenia" Janowi Białasowi wyjazdów na okres 2 lat - "zastrzeżenie" zarejestrowano dnia 27.06.1986 pod nr 43, odwołano je 11.10.1988 (taka data w dokumentacji).

Wydruk "Informacji o osobie" z komputerowego zbioru danych Służby Bezpieczeństwa (ZSKO).